

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני י"ג אדר א' תשע"ט | דף היומי בבלי: חולין פג.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף ב' בהגה "ואם קשה עליו" עד סעיף ד'.
מוסר: דבר בעיתו פרק י"ב מ"נחזור לעניננו" עד שער האחזה תחילת פרק א'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'.

הדף היומי בהלכה

כיצד הופכים מקום שכבר מוקף במחיצות ל'מוקף לדירה'?

מעשרה טפחים, ולהגביה מחדש עד לגובה עשרה טפחים לפחות. ואין צורך לעשות פעולה זו בכל האורך הנדרש - יותר מעשר אמות, כנ"ל - בבת אחת, אלא ניתן לעשות זאת לסירוגין; כגון, להסיר את המחיצה באורך של אמה אחת ולהחליפה, ולאחר מכן באורך של אמה נוספת, בצמוד לאמה הקודמת, וכן הלאה.

[שו"ע שנה, ב, ומשנ"ב כ (וראה שם), כא, כג, כד, כו, כז וכת; וראה שם, כב]

'קרפף' שאינו 'מוקף לדירה', ניתן להופכו - לאחר פתיחת פתח מבית מגורים אל הקרפף - למוקף לדירה על ידי החלפת המחיצה הקיימת במחיצה חדשה שתבנה לשם 'דירה', באורך רצוף של מעט יותר מעשר אמות; וטעם הדבר, משום שבאופן זה, אילו היו נוטלים את המחיצה החדשה, היה הקרפף נחשב כבלתי מוקף במחיצות, כיון שפירצה של עשר אמות ומטה, נחשבת כפתח, ופירצה רחבה יותר מעשר אמות, היא המוגדרת כפירצה המבטלת את שם המחיצה; ונמצא שהמחיצה החדשה היא ה'יוצרת' את היקף המחיצות. והחלפת המחיצה, פירושה - למעט את גובה המחיצה הקיימת עד לפחות

הדף היומי בהלכה

כיצד ניתן להחליף מחיצה קיימת בחדשה ללא מגע במחיצה הקיימת?

ב. הסרת העפר לשם 'דירה', דהיינו, שבגילוי העפר שבה המחיצה הקודמת להיות מחיצה כהלכתה, והפעם - לשם דירה. ורבים חולקים על כל האמור; אם משום שלדעתם עפר אינו 'בטל' למקומו אלא כשאין כוונה לפנותו, וכשאינו בטל למקומו, אינו מבטל את המחיצה (ראה להלן); אם משום שלדעתם, לאחר הסרת העפר אין המחיצה נחשבת כחדשה, והיא שבה להחשב כמחיצה שלא נעשתה לשם דירה.

[שו"ע שנה, ב, משנ"ב ל, לא, לג, לד, לה וליז, וביה"ל ד"ה ואם; וראה שם, לח]

בהמשך לאמור: קיימת אפשרות להחלפת מחיצה גם ללא מגע במחיצה הקיימת, בשני שלבים: א. יצירת תילי עפר בצמוד למחיצה משני צידיה, באורך של יותר מעשר אמות (כנ"ל), כאשר גובה המחיצה המגולה שמעל תילי העפר נמוך מעשרה טפחים. תילי העפר משמשים כמקום לדריסת הרגל ומעביר מצד אחד של המחיצה לצידה האחר, ולכן אינם נחשבים כחלק מהמחיצה, אלא אדרבה, מבטלים שם מחיצה מחלק המחיצה שהם מכסים; והואיל וחלק המחיצה המגולה נמוך מעשרה טפחים, המחיצה בטלה לחלוטין. וראה להלן.

מאיזה גובה נחשב תל עפר כראוי לדריסת רגלי העוברים ושבים?

ב. שיהיו ברוחב ארבעה טפחים לפחות, כיון שרק ברוחב זה ניתן לעמוד עליהם ולעבור, והם נחשבים כמקום דריסת הרגל.
ג. שבעל המקום 'בטל' את העפר למקומו, למשך שבת אחת לפחות, כדי שיחשב כחלק מהמקום. ו'ביטול' זה - צריך להעשות בדיבור; ויש אומרים כי די במחשבה (ויש שנראה מדבריהם שאין צורך בביטול זה).

[שו"ע שנה, ב, משנ"ב כט, לב, לד וילה, שעה"צ לג ויל, וביה"ל ד"ה ואם; ביאורים ומוספים דרשו, 19]

לתילי העפר האמורים לעיל, ישנם שלושה תנאים:
א. שיהיו נמוכים מעשרה טפחים, כיון שמגובה עשרה טפחים ומעלה לא ניתן להחשיבם כמקום דריסת הרגל, ואדרבה, הם נחשבים כחלק מהמחיצה הקיימת וטפלים אליה; ומסיבה זו, אין אפשרות זו של יצירת תילי עפר מועילה למחיצה שגובהה כעשרים טפחים ויותר, שהרי בגובה כזה, אם תילי העפר נמוכים מעט מעשרה, נמצא שהמחיצה המגולה שמעל תילי העפר היא בגובה עשרה טפחים לפחות. (ויש אומרים שרק תילי עפר הנמוכים משלושה טפחים יכולים להחשב כמקום דריסת הרגל).

על דא ועל הא

מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א סיפר שראה פעם תנ"ך ישן עם 'ציור' של משה רבינו ואהרן הכהן, וכן של שמואל הנביא. והוסיף שמדפיס אחד עם הארץ צייר שני שמואל: שמואל א' ושמואל ב'...

האם מותר 'לצייר' את חכמי הדורות הקודמים? ומה דעת רבינו על משניות מצוירות?

כיוצא בזה אמר, כי נשאל פעם אם יש חסרון במה שהוציאו משניות מצוירות כדי להקל על הלומד, בפרט כשיש נושאים קשים של כלאים או אהלות שהציורים מאוד מקלים על הלומד, והשיב שבוודאי אין שום איסור ואדרבה, יש בזה מצוה של זיכוי הרבים. והזכיר כי כבר בגמרות וילנא שלנו יש בהרבה מקומות ציורים בגליון הגמרא, והראשון שבהם בעירובין דף כ, ע"ב.
ונציין דבר בעתו, כי בספר 'אוצר פלאות התורה' בפרשתנו (כי תשא עמוד תתל"ט) מביא כדלהלן: שאלתי את הגר"ח שליט"א בענין מה שמצינו בספרים ישנים ועתיקים שמצויר על שער הספר (שער בלאט) ציורים של משה רבינו ואהרן הכהן, ולפעמים יש ציורים של האבות הקדושים והנביאים, האם יש בזה זלזול בכבוד האבות והנביאים הקדושים מחמת שהציורים הם בדויים ושקרניים, או דלמא אין בזה חשש זלזול. והשיב בכתב בזה הלשון: 'זה רק משל ואין חשש', עכ"ל.
"אמנם בשו"ת דבר שמואל סימן רמ"ז כותב כי אין דעתו נוחה מזה כלל: 'ואיך נערוך אותם במעשה ידינו בחפצנו, כל האדם כוזב בצורות מדומות, בזויות כוזבות, ומשתנות כל אחד לפי העולה על דעתו באותו פרק, באותו מקום ובאותה שעה' וכו' עכ"ד".

לאחרונה התייחס רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א לתופעה החדשה, כשחדשים לבקרים יוצאים ספרי הלכה או אגדה ותלמוד עם איורים שונים או תמונות של אותו הנושא [ואגב נציין כי לאחרונה יצאה יצירה נפלאה העשויה להועיל מאוד ללומדי הלכות עירובין - 'פני המשנה ברורה', מפרי עטו ומכחולו של הצייר הנודע ר' יוני גרשטיין שליט"א, ספר מהודר בפורמט אלבומי ובו כ-300 ציורים הממחישים ומפשטים הלכות מורכבות אלו, ואשר זכה להתעטר בהסכמות של רבנים חשובים ונודעים].
וכך מסופר בעניין זה בגיליון 'דברי שיח': אל מעונו של רבינו נכנס מחבר ידוע עם ספר הלכותי חדש, בסוף הספר צייר המחבר ציורים שונים להבנת הנושא בו עוסק הספר. רבינו שליט"א התייחס לכך ואמר, כי לפני שנים רבות הוא ראה תנ"ך בהוצאת דפוס ישן, ובשער הספר יש ציור של משה רבינו ואחיו אהרן הכהן... וכן של שמואל הנביא (והוסיף כי אחד המדפיסים שהיה עם הארץ צייר שני שמואל: שמואל א' ושמואל ב'...) והוסיף כי גם בביתו יש ספר עם ציור עתיק דומה.
ואמר רבינו: האמת היא שאף אחד - בוודאי לא הצייר - יודעים בבירור כיצד היה מראה פניהם של חכמי הדורות הקודמים; אכן, אין שום איסור לצייר אותם אם הדבר מסייע ללומדים. אלא שצריך לזכור שזה לא מראהם האמיתי.

האשה הוציאה פתק קטן והקריאה מתוכו את בקשת בעלה המנוח: "נא לסובב על קברי שלוש פעמים ולשיר את הפיוט בר יוחאי"... אנשי החברא קדישא הביטו זה על זה בתמהון

מעשה מופלא שסופר בסעודת ז' אדר

את ההמשך. הביטו זה על זה בבושת פנים: מה יהיה, איך נקיים את צוואת הנפטר? אך ישועתם לא בוששה לבוא: לפתע שלף המלמד שנכח במקום דבר מה מכיסו בשמחה, וקרא: "הנה, יש לי בכיסי פיוט בר יוחאי". פתח דף מקומט שכמו נקרע מסידור, ועליו מילות השיר "בר יוחאי". עתה יכלו להשלים את בקשת הנפטר ולהשלים את שירת הפיוט סביב הקבר עד גמירא, אולם לא יכלו לכבש את פליאתם באוזני המלמד: "מנין לכבודו פיוט 'בר יוחאי' בכיסו, כשל"ג בעומר כה רחוק...?"

השיב המלמד: אכן נס הוא שהדף נמצא בכיסי, כמו עצם הדבר שאני נוכח כאן בכלל. בדרך-כלל אינני נוהג לצאת מביתי במוצאי שבתות, אך הפעם, עקב הבלגן ששרר מצאתי שאיני יכול ללמוד בבית כשורה, וביקשתי ללכת לחדר הקבוע שבו אני לומד, בת"ת באבוב שברחוב הסמוך, אלא ששם בדיק נערכו אי-אלו תיקונים ונוכחותי הפריעה - סרתי אפוא לביהמ"ד סאטמאר, אלא שבדרך לכדה עיני פיסת נייר מונחת על הכביש, ומשהרמתי מחשש גניזה ראיתי כי צדקתי: פיסת דף מתוך סידור היתה זו, ובה הזמר 'בר יוחאי'. שמתי את הדף בכיסי כדי להניחו בגניזה ונכנסתי לבית המדרש ללמוד, ושם מצאתם אותי וביקשתם שאבוא להשלים מנין... "אין זאת אלא", אמרו האנשים בפליאה זה לזה, "שבפני איש צדיק גדול אנו עומדים, אולי מל"ו צדיקים הוא, שכה הרבה הקב"ה לגלגל שתהא לוייתו דוקא בשעה מאוחרת של מוצ"ש, ודווקא באופן כזה שיימצא שם המלמד שטרם מסיבה בלתי צפויה לצאת מביתו, ומסיבה בלתי תלויה ללמוד דוקא בביהמ"ד סאטמאר, ובדרך מצא לפתע את הדף הזה... אין זה כי אם דבר פלא שכך השגיח הקב"ה שיתמלא רצון הנפטר". החליטו אפוא לסור לביתו בימי השבעה ולתהות על קנקנו.

אולם כשסרו אל הבית ראו כי לא מיניה ולא מקצתיה. מן הבית ניכר כי לאו דווקא צדיק גדול היה הנפטר, החפצים שבבית העידו על יושביו כי מפשוטי עם ישראל הם, וכי לא דקדקו בכל כדת. אז מהו אם כן פשרו של הנס?! שאלו בעדינות את האלמנה: מדוע ביקש המנוח בקשה זו, לשיר "בר יוחאי" סביב קברו?

הסבירה האשה וסיפרה: "בעלי ז"ל נהג בכל ליל שבת, מזה עשרות שנים באופן קבוע, לזמר לכבוד התנא רבי שמעון. ועם פטירתו אמר: 'מנהג אחד יפה היה לי, מנהג קדוש. אבקש שגם בעת קבורתי ימשיכו המנהג לכבוד התנא וישירו את הפיוט'."

סיים איש הח"ק את סיפורו ואמר: ללמדך, שלעולם לא תדע אלו הנהגות נפלאות לוקחים עמם הנפטרים, וללמדך, שכל נפטר עולם מלא ואין איתנו יודע עד מה, מהו הסיפור מאחורי כל איש, וכל אחד כבודו גדול. קם אחד הנוכחים וקרא בהתרגשות: "ומדוע רק נפטרים? הלא גם עם החיים כך הוא הדבר!..."

(ע"פ גליון 'לקח טוב משפטים תשע"ט מדברי הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א)

בשבוע שעבר ביום ג', חל יום ז' באדר, יום פטירת משה רבנו ע"ה (שלפי חלק מהשיטות מציינים תאריך זה באדר א' בשנה מעוברת). כידוע ביום זה נהגו אנשי החברא קדישא לצום ולבקש מחילה מהנפטרים, ובמוצאי הצום נערכת סעודה ברוב עם בהשתתפות אנשי החבורה, ובדיברות קודש ובחיווק חברים. באחת מן הסעודות הללו סיפר אחד החברים את המעשה הבא:

היה זה ערב שבת קודש בשעת צהריים, כשהגיעה הודעה על יהודי פשוט שנפטר בשיבה טובה, ואלמנתו מבקשת לערוך לו הלוויה. וכאן התנצל המספר בשם אנשי הדגל ואמר: "אולי אם היה זה איש נכבד יותר לא היינו עושים כן, ואכן מבקשים אנו מחילה, אך אנו דחינו בסבלנות ובנימוס ובנימוס את מועד הלוויה למוצאי שבת, מפאת דוחק היום".

במוצאי השבת התקבלה הודעה נוספת: איש רב פעלים וצאצאים נכבד בעמיו הלך לעולמו וצאצאיו מבקשים הלוויה מיד. בשיקול דעת מהיר הוחלט שהלווייתו של זה תיערך קודם, והלה, מערב שבת, ימתין עוד קמעא עד שתסתיים הלוויה זו. "יתכן שהיתה זו החלטה לא נכונה" - אמר המספר, והוסיף בקשת מחילה - "אבל כך היה נראה נכון באותה השעה. הלווייתו נדחתה לאחר לוויית הנכבד האמור".

ובהלוויית אותו נכבד - דרשות והספדים כיד ה', וההלוויה מתארכת עוד ועוד, עד אחר חצות הלילה. רק זמן מה אחר חצות נתפנו אנשי הח"ק לעסוק בלוויית האיש הפשוט המדובר. אכן - בשעה כזו צצה בעיה לא פשוטה: מנין להלוויה אין, ועשרה אנשים מנין? ניסו ללקט מכאן ומשם, אך לא הצליחו, אולי בגלל הסערה הגדולה והגשם העז שניתך, אולי בשל השעה המאוחרת. מה עושים?!

החלו עוברים מבית-כנסת למשנהו בחפשמם אחר מתנדבים שיואילו בטובם להשלים למנין. משהגיעו לבית הכנסת ברחוב יואל, בשטיבלאך של סאטמאר מול ישיבת אור החיים הנוודעת, ראו חבורת אברכים יושבת לסעודת מלווה מלכה. ביקשום להילוות אליהם, שניים הסכימו. אך חסר עוד אחד למנין.

והנה בקרן זוית קלטה עינם יהודי רוכן על תלמודו בעיון, היה זה מלמד תשב"ר שהכין את שיעורו כדרך המלמדים בשקידה ובחיות. פנו אליו וביקשו ממנו להצטרף, והלה הסכים בשמחה לקיים מצווה גדולה זו שבאה לידי.

תוך זמן קצר כבר ניצבו כולם סביב הקבר וקיימו הכל כדית וכדין. והנה לאחר סתימת הגולל שלפה האלמנה הבוכיה מתיקה פתק קטן צהוב ואמרה: "כאן צוואת בעלי ז"ל, ועתה אקריא הרשום בה: 'נא לסובב על קברי ג' פעמים ולשיר את המזמור בר יוחאי עד תומו'..." אנשי הח"ק הביטו זה על זה בתמהון: בקשה כגון זו משכיב מרע, מעולם לא שמענו... אך כמובן, פנו לקיים את בקשתו.

החלו לשיר "בר יוחאי", אך משהגיעו לבית השלישי נדם קולם... שכחו

צעדתי לצדו של אבא ברחובות ירושלים, לפתע נגלתה מקצה הרחוב דמות שכמותה לא ראיתי מעודי: יהודי שזקנו הלבן יורד על פי מידותיו, אור קורן מפניו, וכל מציאותו אומרת זכות וטוהר. בדיוק כך תיארתי לעצמי את דמותו של אליהו הנביא: "אבא, הנה אליהו הנביא!"

בתו של מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א הרבנית ר. צביון מספרת על הסבא רבי אריה לוי זצ"ל

"וְהָיָה קָרֶן עוֹר פְּנֵיו" (שמות ל"ד, ל')

יקיריהם מהמרפסת של המבנה הסמוך. אמנם רבי אריה נזהר ממגע ישיר עם החולים כדי שלא להידבק חלילה, אולם הוא היה משוחח עמהם, נוסך בהם תקווה ועידוד ואף מסייע להם למלא את זמנם בדברים של ערך - לומד עמהם וקורא לפנייהם את פרשת השבוע.

בית החולים למצורעים היה בבעלות נוכרים, ועל כן לחולים היהודים לא היה מזון כשר. סבתא חנה היתה מבשלת להם ארוחות טעימות, וסבא היה מביא את האוכל לבית החולים.

שח האדמו"ר מסוכטשוב: באחד מימי ראש חודש ביקשני רבי אריה לנסוע עמו לבית חולים למצורעים בבית לחם ולסייע לו בנשיאת סלי מזון בעבור החולים. משהגענו למקום, הופתעתי: החולים כולם היו ערבים! "רבי אריה" הבעתי את תמיהתי, "מה מצאתם לנכון לכתת רגליים מחוץ לעיר ולהסתכן בהידבקות ממצורעים שונאי ישראל?" "יש שם במחלקה יהודי בודד", השיבני, "ולמענו אני נוסע..."

רב האסירים

כאשר חיפשה ממשלת המנדט דמות תורנית שתספק את צורכי הדת של האסירים היהודיים, הציעו רבני ירושלים את רבי אריה לתפקיד זה, ומאו נקרא 'רב האסירים'. היו אלו אסירים פליליים, בהם גם עבריינים שפלים, אך רבי אריה לא נרתע מהם: הוא קרם במאור פנים והשתדל להחזירם למוטב.

מעשה היה בגנב שעזב את דרכו הרעה בזכות קרבתו לרבי אריה. "לעולם לא אשוב לגנוב", הצהיר הלה, "אלא רק עוד פעם אחת - משום שברצוני להעניק לרבי אריה מתנה יקרת ערך..."

באחד הלילות לן בביתו של רבי אריה אסיר משוחרר, גנב לשעבר. והנה, בבוקר התברר כי הלה נעלם יחד עם הפמוטות וגביעי הכסף... פנה רבי אריה לסבתא חנה והכריז בפניה: "הריני מוחל במחילה גמורה לאותו גנב כדי שלא ייענש בגיני" והוסיף בהתעוררות: "הבה נבטיח לעצמנו כי מקרה זה לא ימנע בעדנו מלאר אנשים שכאלה גם להבא..."

לא אחת הררה רבי אריה האם הוא נוהג נכון בהקדישו זמן רב למעשי חסד, כיון שהשתוקק לעסוק בתורה בכל שעות היממה, ואילו מעשיו אלו גזלו ממנו זמן רב. באחת מפגישותיו עם רבו, ה'לשם' הקדוש, שטח בפניו את לבטיו. "אם אכן מצליח אתה בחסדיך, אות הוא כי לכך נוצרת", הרגיע ה'לשם', "לך בכוחך זה והושע את ישראל!"

גילוי אליהו

ועוד בהקשר של סבא רבי אריה ואליהו הנביא. אמא היתה מספרת על גילוי אליהו שהיה לסבא רבי אריה.

מדי שנה בשנה, בפרוס חג הפסח, היה רבי אריה עורך מגבית 'קמחא דפסחא' בעבור עניי ירושלים. שנה אחת היתה שנת בצורת, העוני היה גדול, ולא עלה בידו לאסוף את הסכום הדרוש. רבי אריה הסתובב בשוק שבעיר העתיקה כשעצב גדול בלבו. והנה, בעודו ממתין בתחנת האוטובוס, ניגש אליו ערבי, שאל לשמו ומסר לו מעטפה סגורה. כשפתח רבי אריה את המעטפה, הופתע לגלות כי היא מכילה את הסכום החסר בדיוק! ואמא היתה מסיימת: "סבא רבי אריה התבטא כי צר לו על שאליהו הנביא התגלה אליו בדמות של ערבי בלבד".

ואני אמרתי לאמא כי אין הדבר נורא כל כך - הן גם לאברהם אבינו נגלו המלאכים בדמות ערבים...

(מתוך 'בית אמ')

אני זוכרת מעשה זה כאילו התרחש רק אתמול. בהיותי כבת שש צעדתי לצדו של אבא ברחובות ירושלים כשידי נתונה בידו. לפתע נגלתה מקצה הרחוב דמות שכמותה לא ראיתי מעודי: יהודי ירושלמי נמוך קומה, זקן ושבע ימים, זקנו הלבן יורד על פי מידותיו, אור קורן מפניו, וכל מציאותו אומרת זכות וטוהר.

בדיוק כך תיארתי לעצמי את דמותו של אליהו הנביא, והנה אני זוכה לראותו פנים אל פנים.

"אבא!" משכתי בידו. "הבט, הנה אליהו הנביא!"

"זהו זיידע רבי אריה שאליו אנו הולכים", חייך אבא...סבא-רבא הגאון רבי אריה לוי זצ"ל הוא הדמות היחידה שאני זוכרת מהדור שמעל סבי וסבתותי. רבי אריה, סבה של אמא, היה כנראה אחד ממעצבי דמותה העיקריים: שתי תכונותיה הבולטות של אמא - מסירותה למען תורתו של אבא ונתינת כל כולה למען הזולת - היו פירות ההנהגה והחינוך של סבא רבי אריה.

כאשר התקיימה שמחת אירוסיהם של אבא ואמא, דיבר סבא הסטייפלר בפני גיסו החזון איש בשבחה של אמא. בין השאר סיפר, כי הבריות אומרות על הכלה שהיא דומה בתכונותיה לסבה רבי אריה לוי. ירושלמים רבים שהכירו את רבי אריה ואת אמא-נכדתו, ציינו בהשתאות את הדמיון הרב בין הסב לנכדה. רבנית חשובה התבטאה בפני על אודות אמא: "לא הבנתי איך ילוד אשה יכול להיות טוב כל כך, אבל אם היא נכדה של רבי אריה - הכל מובן..."

אכן, כשם שסבא רבי אריה ורעייתו באבע חנה הפקירו את עצמם ואת ביתם למען הזולת, כך נהגה אף בתם, סבתא הרבנית אלישיב, ובעקבותיהם נהגה כך גם נכדתם, הלוא היא אמא. וכשם שבנותיו של סבא רבי אריה חונכו להקריב את כל כולן למען תורת בעליהן, כך חונכה גם אמא, ואף ישמה זאת למעשה כל ימי חייה.

את התכונות המופלאות שעברו ב'תורה' מדור לדור זיהה אף רבי אריה בעצמו. שנים רבות לאחר נישואיהם של הורי, התבטא רבי אריה בפני תלמידו הרב ניסן שוב: "שמח אני לראות את נכדתי הולכת בדרכי אמא, הוראה בסיוע לתורתו של בעלה את ייעוד חייה, ועל כן אינה מאפשרת לבעלה לעסוק בצורכי הבית". אמא אף התחנכה על ידי סבא רבי אריה בעצמו. בהיותה אחת מהנכדות הגדולות נעשתה שותפה למעשי החסד הרבים שלו, והיא המשיכה את דרכו ללא הפסק עד עלות נשמתה לשמי רום.

כמלאך מושיע

אמנם סבא רבי אריה לא היה 'אליהו הנביא', אולם היה כמלאך מושיע לרבים. כפי ששני לוחות הברית, המסמלים את שני חלקי התורה - מצוות שבין אדם למקום ומצוות שבין אדם לחברו - מצומדים ומשולבים זה בזה, כך זה היה סבא הצדיק רבי אריה לוי: גדולתו העצומה בתורה ובעבודת הבורא השתלבה בגדלות עצומה של אהבת הבריות. נדכאים ושבורי לב מצאו אצלו נוחם ועידוד וזכו לקבל ממנו יחס חם ואוהב, ואפילו חוטאים ועבריינים התקבלו אצלו בחיבה ובחמלה.

אין אלו מילים בעלמא: האדם היחיד ששם נפשו בכפו וביקר באופן קבוע בבית החולים למצורעים בירושלים היה רבי אריה! אפילו קרובי המשפחה של המצורעים חששו להיכנס לבניין, והם היו משוחחים עם

מועד התשלום הגיע, אך הכסף לא נכנס. האיש לא עונה בטלפון. לבי נפל בקרבי. מה יהיה? כבר הבנתי שיתכן ונפלת קרבן לתרגיל עוקץ לא פשוט, ושנים לא קלות נכונות לי...

בדידי הוי עובדא: שכרה המיידית של גמילות חסדים

מה יהיה?! כבר הבנתי שיתכן שנפלתי קרבן לתרגיל עוקץ לא פשוט, ושנים לא קלות נכונות לי. אוי, ריבונו של עולם! קמתי ונסעתי לחיפה, אולי הוא בדירה. כצפוי הדירה נעולה והאיש איננו. הטלפון בידי. 'אתקשר לאשתי?' שאלתי את עצמי. חששתי לבריאותה. אם תשמע, זה לא טוב. מה, ולא אספר? הרי היא תדע...

"סליחה?! קול נשמע מן הצד. הסבתי את פניי. עמד שם יהודי טוב בחולצה קצרה מתנופפת. "אולי תשלם לנו מנין". לא כל-כך התחשק לי. עכשיו זמן מנחה גדולה, עוד היום גדול, למה עכשיו? אני כ"כ טרוד ומלא יגון. גברתי על הקולות הללו ופניתי אחריו להתפלל.

שכרי היה קרוב: את מי אני רואה בבית האבלי? את מיודעי הנכבד, אדון קונה. מה אתה עושה כאן? מדוע הכסף לא עבר? עכשיו תורו היה להיות בתדהמה: "הכסף לא עבר?! לא יתכן! מיד אבדוק". אחרי דקה הוא חזר. "סליחה", אמר, "טעיתי. עכשיו כבר הכסף בחשבונך".

והיתה לנו הרווחה. לא עוקץ ולא כלום, נס שפגשתי אותו, נס שלא הספקתי לומר לאשתי. בסופו של יום זה חשבת: הלכתי להשלים מנין במקום לסור לביתי ולהתקשר לאשתי. כמה עגמת נפש חסכתי לי ולאשתי בזכות המנין.

(משנתה של תורה כי תשא תשע"ו)

אני עומד בסימו של היום המותח שחלף עלי ועל נפשי. מביט אני לאחור כחולם - האין זה נס?! סברתי לנכון לפרסם דבר הנס, ושכרם המיידית של עושי מצוה בבחינת "פירותיהם בעולם הזה".

דירה היתה לי בחיפה, ומקום מגוריי - עיה"ק רכסים. מעות לא היו די בידי כדי לקנות דירה במקומנו, אבל בעצת הרבנים וחכמי הלב גרתי באופן הידוע של "שוכר-ומשכיר" כאשר השכירות היתה שוה, והיה זה לתועלת ולשמחת כל הצדדים. והנה יום אחד שחננו יחדיו ונועצנו עם הורינו ואף עם רבנים חכמי-לב, והיה נראה נכון שכדאי, גם בגלל השוכרים שאינם שומרי תו"מ וגם בגלל עוד כמה טעמים שאכמ"ל, למכור הדירה בחיפה ולקנות דירה בפרויקט חדש.

אמרנו ועשינו - מצאנו פרויקט חדש באחת מן הערים המתחרדות בצפון ושם אמרנו נקנה דירה. חתמנו עימם "זכרון דברים" לשביעות רצון המעורבים, ופנינו בזריות למכור הדירה בחיפה ולהביא הכל לידי השלמה. פרסמנו, ויחסית מהר מצאנו קונה הנראה כדתי. סיכמנו עימו הכל, כשבכלל הסכים שהסכום האחרון והגדול ינתן ביום כ' שבט, זה היום בו הקונה יתן לי את כספי ואני אעביר רוב המעות אל בעלי הפרויקט החדש והכל בא בשלום.

ויהי היום, ושקט. הכסף לא נכנס. האיש לא עונה בטלפון. לבי נפל בקרבי.

השוקולד המזומם נבחש בכף חלבית - האם מותר לאכול את העוגה בסעודה בשרית?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

שלפעמים 'כף חלבית' אינה באמת חלבית ע"פ דין, כיון שהשימוש שלה בחלב חם היה רק בכוס קפה שהוא כלי שני). ואם היא בת יומה - בתוך יממה לשימוש חלבי - יש להחמיר לדעת הרמ"א שלא לאכול את העוגה עם בשר (וכתבו החו"ד ופמ"ג בסי' צ"ה שכששוקולד בולע מכלי דינו כמו שנצלה ולא כמו שנתבשל, ולכן יש להחמיר בו אף שזה נ"ט בר נ"ט). אבל לכל הדעות ניתן לאכול את העוגה לאחר הבשר אפילו תוך שש שעות. לכן יוכלו להגיש את העוגה כשגמרו את המנה של הבשר.

שאלה: הרב יהודה כהן ערך סיום מסכת מנחות עם סעודת בשרית לכבודה של תורה. בעלת הבית הכינה עוגה מיוחדת לכבוד הסיום, וכתבה בשוקולד באותיות גדולות: "סיום מסכת מנחות". לפני שהגישה את העוגה לשולחן נזכרה שכשהמיסה את השוקולד לצורך האותיות ערבבה אותו בכף חלבית. האם מותר כעת להגיש את העוגה בסעודה בשרית?
תשובה: אם הכף החלבית אינה בת יומה, כלומר שלא השתמשו בה ביממה אחרונה לחלב רותח, השוקולד מותר באכילה עם בשר (יש לציין

בבני ברק הקטנה של אותם הימים לא היה ניתן לשמור בסוד ידיעה כה עסיסית, ולא מעט אנשים היו מתעכבים ליד הבית כדי לחזות בתופעה המרעישה, הנדירה והעל-טבעית

איך נשכחה פרשת 'הדיבוק מבני ברק'? - המופת הכפול של הרבי מהוסיאטין זי"ע

שני הוריה. הרב וייס והרב זכריה הצטרפו לנסיעה, שהתנהלה באיטיות מרגיזה מלווה במתח כבד מהתפרצויות לא צפויות. סוף-סוף הגיעו לרחוב ביאליק, מעון הרבי מהוסיאטין, והגבאי הזדרז לרשום 'קוויטל'. הוא נכנס פנימה, ביקש להכניס את ההורים, אך נענה בשלילה. את המלווים הסכים הרבי לקבל, ובצאתם סיפרו שתשובתו לא הייתה די מובנת עבורם, אך הם הבינו מדבריו משהו על 'חלון'. באכזבה מסוימת עלו האנשים לעגלה במטרה לשוב לבני ברק. העגלה יצאה מרחוב ביאליק לרחוב אלנבי, ומכאן שמאלה עד לכיכר המושבות, כאן שוב שמאלה על דרך פתח תקווה לכיוון בני ברק. ואז זה קרה: הדיבוק החל להתפרע, והנערה החלה לקרוע את הרצועות הקושרות. העגלון נעצר. היא נמלטה מן העגלה ונצמדה לעמוד חשמל סמוך בבכי מר. הבלגן הוציא החוצה אנשים מהבתים, עוברי אורח בעגלות ובמוניות נעצרו אף הם לחזות. ההורים הנכלמים לא ידעו את נפשם והאמא קוננה בקול רם על מה שהרוויחו מהנסיעה לרבי. אט אט נרגע הדיבוק, השתחרר מן העמוד ועלה שוב לעגלה. בהגיעם הביתה ביקש ברורות שיוליכוהו לכיוון החלון, ושם באחת חל השינוי: הנערה חזרה להיות כאחד האדם! זמן מה לאחר האירוע ביקר הגר"י לנדא אצל האדמו"ר מהוסיאטין. הוא הזכיר את מאורע הדיבוק והרבי הצטנע: אה, הרב מגזים. זה דיבוק זה? והוסיף: "השי"ת יעזור שהאירוע יישכח". מופת, מה השאלה? אך שנים רבות לאחר מכן סיפר זאת הגר"י לנדא זצ"ל והצביע על מופת כפול ומכופל שבאותו סיפור: צא וראה, הנערה נישאה ללא שהיית, הקימה בית נאמן בישראל ואף הביאה לעולם דור ישרים יבורך. כל בניה ובנותיה נישאו ללא כל הפרעה בשידוכיהם, איש לא זוכר את אשר עבר על אשה זו ואיש לא מזכיר בעיה זו. המשערים אתם - סיים - את משמעותה של המילה "יישכח"?

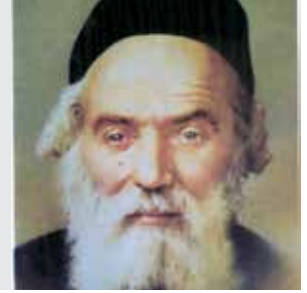
(אמרו צדיק' להרב מאיר צבי גרוזמן - הובא ב'יתד נאמן' כי תשא תשע"ז)

בני ברק, שנת תש"ג או תש"ד. קולות מוזרים וגם סוג של גניחות עלו ובקעו מחדרה של הנערה. האמא מיהרה אליה, ושמעה ממנה משפטים בקול גברי לא מוכר ובשפה שנשמעה כמו פורטוגזית. א פחד א שרעק! הצטרפו לכך התפתלויות משונות, ונשמתם של ההורים כמעט שפרחה. ניסיונותיהם לפתח שיחה עם בתם נתקלו במוזרות בולטת, דוחה ומפחידה. הרוקח המקומי הובא בסוד העניינים, הוזעק הביתה והתבקש לחוות דעה, פסק את פסוקו: "לפסיכיאטר". למחרת ביקר בעיר הרופא התורן כדרכו שלוש פעמים בכל שבוע, ואף הוא הפנה אותם למחלקת הנפש בב"ח הדסה שבתל אביב. ההורים שקעו ביגון שאולה. פתאום בסתם בוקר של חול נפל עליהם כזה תיק. והנערה כבר תיכף בפרק האיש מקדש. החליטו לשמור על הדבר בסודי סודות ולצאת למסע המייסר בדרך להשגת מזור למחלתה הפתאומית, המוזרה והמפחידה של בתם.

המשפחה הקרובה כמו גם שכן או שניים ששמעו על המקרה, הוזהרו לנצור את הסוד, אך בבני ברק הקטנה של אותם הימים לא היה ניתן לכמוס ידיעה כה עסיסית. מעשה הדיבוק התפרסם, ולא מעט אנשים היו מתעכבים ליד הבית כדי לחזות בתופעה המרעישה, הנדירה והעל טבעית. הפרסום גזר על המשפחה הסתגרות פנימית בין ארבעת כתלי הבית. אין בית כנסת, אין עבודה, בקושי מתירים לעצמם לצאת לסבב חטוף של קניות. את הנערה הלעיטו בסמי שינה כדי שתירדם והדיבוק לא יהא פעיל ויזיק לה.

שניים מהתושבים, הרב א' וייס והרב י' זכריה, ביקרו אצל רב העיר הגאון רבי יעקב לנדא זצ"ל, שהורה להם לנסוע לתל אביב, אך לא להדסה כי אם למעונו של הצדיק רבי ישראל מהוסיאטין זצ"ל. "אינני יודע", הדגיש הרב לנדא, "אם זה דיבוק או מחלה אחרת. קטן אני מלהבין בנושאים אלה".

מכיוון שמונית לא הייתה זמינה, זימן הרב וייס עגלה רתומה לסוסים. החולה שהשמיעה קולות התנגדות הושבה שם ונקשרה למושב ולצדה

באילו אופנים מותר לספר על עברו של בעל תשובה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

הכוונה לשבחו איך עמד בנסיונות ועזב אורח חייו, הדבר תלוי לפי כוונת המספר האם מתכוין לשבח, ולפי מי שמדבר עליו האם אכן משתבח בכך. וכן מי שהוא בעל תשובה ואינו מתבייש בכך, ואף מפרסם זאת ומאושר שהגיע לדרגה זו, דעת הגר"נ קרליץ שמותר לומר עליו שהוא בעל תשובה ואף להזכיר מעשיו הראשונים, וכן כתב בשו"ת שבט הקהתי ו"כ הגר"י טשזנר, ובלבד שמספר זאת כדי להרבות בשבחו. ובשו"ת לחפץ בחיים כתב שאם אינו מפרסם על עצמו שהוא בעל תשובה, אף שאינו מקפיד ואינו מתבייש בזה, כיון שהדבר עלול לגרום לו נזק [שלא יקבלו את ילדיו למוסדות לימוד וכדו'] מסתבר שאסור, ונשאר שם בצ"ע.

ב'ביאורים ומוספים' על הסעיפים הנלמדים בימים אלו מביאים כמה נידונים מעניינים ומצויים לעניין סיפור מעשיו הקודמים של בעל תשובה: בשו"ת שבט הקהתי כתב שאף שכוונתו להרבות בשבחו שהתגבר על יצרו ושב בתשובה, אסור, כיון שלמעשה מתמעט כבודו בעיני השומעים, וגם עלול להיזק מכך וכו', וכן כתב הגר"י טשזנר. אמנם הגר"מ סלומון כתב שבעלי תשובה בימינו שהיו תינוקות שנשבו, הרי הם במעלת המתנדבים והוא תואר של שבח, אשר מי יודע אם היה נולד במצבם היה מוצא את הכוחות והרצון להתנדב לה' כמותם. ואם מזכיר מעשיו הראשונים בלשון שבח שאין בהם גנאי, וכגון שמספר כמה מעמד וגדולה היו לו ועזב הכל כדי להתקרב להקב"ה, יש שכתבו שמוותר, וכן מובא בשם הגר"ש וולבה, שבזמננו שעל פי רוב כשמספרים על בעל תשובה